

MIĘDZYNARODOWY ROK FRYDERYKA CHOPINA TRWA!!!

O Festiwalu Sztuki Polskiej w Winnipegu czytaj na stronie 3

Kalendarz festiwalu, konkursów, wystaw i innych wydarzeń kulturalnych w Polsce w październiku, listopadzie i grudniu - patrz strona 8

PIKNIK

Doroczny piknik Towarzystwa odbył się 11 września na farmie u Państwa Karpyszów w Beausejour. Jak zwykle pogoda dopisała! Padało przed i po pikniku, ale w czasie zabawy było sucho. Instrumentów było sporo, muzyki i śpiewów też. Tradycyjny bigos i kiełbaski smakowały wszystkim.

Fot. J.Kolarz

H. Krasowski i dr W. Nakielny

VIVAT Polonia!

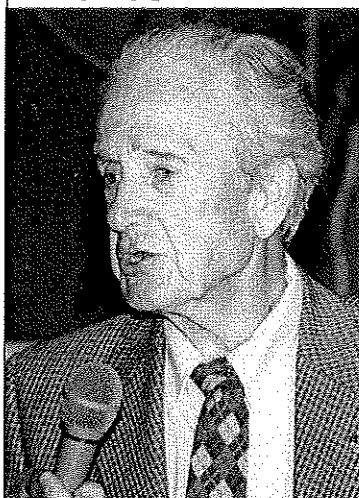
60. rocznica wybuchu II wojny światowej

Dla upamiętnienia 60. rocznicy wybuchu drugiej wojny światowej odbyły się w Winnipeg dwie uroczystości. Pierwsza z nich miała miejsce 1 września 1999 r. w kościele św. Ducha. W ramach uroczystości odprawiono Mszę świętą, w której wzięły udział poczty sztandarowe organizacji Winnipegu.

Część artystyczną wypełniły utwory chóralne w wykonaniu chóru zespołu pieśni i tańca „Sokół” i wiersze deklamowane przez Iwonę Jarek i Pawła Buczkowicza. Chórem dyrygował T. Biernacki, akompaniował M. Szarek. Referat okolicznościowy przedstawiający genezę i przebieg drugiej wojny światowej wygłosił prezes PTM Józef Biernacki.

25 września, w Klubie Polskim Jacka Jędrzejewskiego, Polskie Towarzystwo Mu-

zyczne zaprezentowało spektakl poetycko-muzyczny „Kroki”. W programie wykorzystano wiersze Stanisława Żybały pisane w czasie

Fot. J.Kolarz Stanisław Żybała wojny w Niemczech oraz utwory muzyczne Stanisława Janty w wykonaniu Natalii Zielińskiej, skrzypce i Joanny Bembnisty, flet. Wiersze recytowali Wanda

Kolarz, Artur Cehak i Andrzej Szukiewicz. Poemat wprowadzający, scenariusz i reżyseria spektaklu - Bolesław Łucki. Operator sprzętu nagłaśniającego - Dariusz Kolarz. Na zakończenie wieczoru wystąpił Ryszard Tyborowski prezentując gitarowy „Mazurek nr 1” z suity *Homage a Chopin* Stanisława Mrońskiego. Specjalnie na ten spektakl z Ottawy do Winnipegu przyjechał autor wojennych wierszy Stanisław Żybała, członek stołecznego SPK, koła nr 8 w Ottawie.

Polskie Towarzystwo Muzyczne dziękuje Jackowi Jędrzejewskiemu za udostępnienie nowego Klubu Polskiego przy 215 Selkirk w celu zaprezentowania spektaklu. Towarzystwo dziękuje również wszystkim, którzy poświęcili swój prywatny czas na przygotowanie spektaklu.

Juliusz Słowacki (1809 - 1849)

w 150. rocznicę śmierci

*Smutno mi Boże! - Dla mnie na zachodzie
Rozlałeś tęczę blasków promienistą;
Przedemną gasisz w lazurowej wodzie
Gwiazdę ognistą...*

O czym mówią te słowa? Co przekazują? Gorycz? Tęsknotę? Żal za czymś utraconym w pogoni za złudnym szczęściem, czy godzenie się z losem wygnańca? Czym, dla czytającego te słowa, jest

Ciąg dalszy na str. 2

Juliusz Słowacki (1809-1849)

Ciąg dalszy ze strony 1

tonąca gwiazda ognista? Symbolem życia, czy umierającym dniem? Dlaczego jest smutno? Przecież zachód jarzy się blaskiem i jutro wydaje się być lepsze niż dzisiejszy smutek. Poezja Juliusza Słowackiego przesiąknięta jest romantycznym symbolizmem płynącym wprost z serca przymusowego podróżnika. Los człowieka ... jak Adam Mickiewicz, Fryderyk Chopin, Cyprian Norwid, Maria Konopnicka, Henryk Sienkiewicz, Stanisław Wyspiański, Zygmunt Krasiński i wielu innych, Słowacki był nie tylko wybitnym twórcą, ale i ambasadorem kultury polskiej w rozdarłej problemami XIX-wiecznej Europie.

Urodził się w Krzemieńcu w 1809 roku. Był ... wszyscy wiedzą przecież kim był Juliusz Słowacki. Nie będzie więc zyciorysu poety - będzie krótki szkic kreślący obraz człowieka, który wpisał się w końcu do annałów polskiej literatury i ma opinię poety dorównującego wielkością Adamowi Mickiewiczowi - najwybitniejszemu poecie okresu romantyzmu. Jedenaście lat młodszy od Adama, Juliusz Słowacki, od młodzieńczych lat był świadom swojego talentu. Pozwalał mu on bowiem na poetyckie rejestrowanie zarówno swoich przeżyć, uczuć i rozterek jak i obrazów zmieniającej się dookoła niego sytuacji. Zmuszony okolicznościami politycznymi Słowacki wędrował po świecie. Odwiedził Anglię i Francję, Szwajcarię i Włochy. Był również w Grecji, Egipcie i w Palestynie. Podróżował wiele i każda z tych podróży znajdowała jakieś odbicie w utworach, które powstawały albo w trakcie, albo wkrótce po powrocie do „domu”. Podróże kształcą - mawiali

starzy ludzie - i mieli rację. Bogactwo wrażeń zbieranych po drodze, wraz z pielęgnowanym w sercu wizerunkiem zniewolonej ojczyzny stanowiły źródło nieustającej inspiracji. Powstawały przebogate utwory - obrazy opisujące koloryt przyrody, wypełnione przeżyciami z przeszłości, myślami o przyszłości i doprawione do smaku szczyptą romantycznego mistycyzmu. Pierwszy kontakt Słowackiego z czytelnikami nie był jednak zbyt fortunny. Zebrane w dwóch tomach poematy i dramaty młodzieńcze powstałe jeszcze przed opuszczeniem rodzinnej ziemi i opublikowane w Paryżu zaraz po upadku powstania listopadowego nie zostały przyjęte przychylnie. Rozpolitykowana paryska emigracja polska zajęta była rozpamiętywaniem przyczyn upadku powstania raczej, niż przeżywaniem młodzieńczych uniesień Słowackiego. Niepochlebna opinia Adama Mickiewicza, z jaką spotkała się ta publikacja, rozczarowała młodego poetę do tego stopnia, że rozgoryczony opuścił Paryż. Mickiewicz, który później zmienił zdanie, nazwał wtedy poezję Słowackiego „pięknym kościołem, w którym nie ma Boga”. Uznał co

prawda jej wartości artystyczne, ale skrytykował brak uczuć narodowych i patriotyzmu. Polskie środowisko emigracyjne w Paryżu podzieliło ślepo tę opinię. Słowacki uznał sąd za bardzo krzywdzący, jako że stał on w drastycznej sprzeczności ze wszystkim w co poeta wierzył, z jego przekonaniem i odczuciami w stosunku do ojczyzny i kultury polskiej. Postawa i przekonania Juliusza Słowackiego nie były może dokładnie takie same jakie reprezentowała znakomita większość ówczesnej emigracji, nie znaczyło to jednak, że były one od nich gorsze. Słowacki zresztą miał rację. Wynik powstania listopadowego był najlepszym dowodem, że

wojny nie wygrywa się sercem. Nie pierwszy to, i nie ostatni raz, historia potwierdziła dobitnie fakt, że ci, którzy myślą inaczej niż większość mają, w wielu przypadkach, słuszność, albowiem są oni w stanie widzieć dziejące się sprawy w innej, czasem bardzo szczególnej i nie od razu klarownej dla wszystkich perspektywie.

Po opuszczeniu nieprzychylnego środowiska paryskiego Juliusz Słowacki zamieszkał w Genewie. Z dala od problemów politycznych polskiej emigracji poeta studiował historię i filozofię. Rozmyślał o przyszłości Polski i o swojej roli w kształtowaniu świadomości narodu polskiego utwierdzając się w przekonaniu, że twórczość jaką uprawia zdecydowanie służy ojczyźnie. Niezależnie od tego, czy emigracja paryska chciała tego czy nie, trzeci tom poezji wydanej w Paryżu w 1833 roku udowodnił, że Juliusz Słowacki był poetą narodowym. Pokazał, że głos którym mówi jest słuchany. Treść „Kordiana” dobitnie charakteryzuje różnice w

myśleniu Słowackiego w stosunku do programu ideowego Wielkiej Emigracji, która wierzyła w niepodważalne wartości patriotyzmu i poświęcenie się dla ojczyzny bez względu na realia społeczno-polityczne. Oficyny wydawnicze we wszystkich trzech zaborach zaczęły wydawać dzieła Słowackiego obok utworów Mickiewicza i Lelewela. Sukces Słowackiego był niewątpliwy. Był on poetą narodowym i zamierzał również opisać prastare dzieje Polski w formie baśniowych udratyzowanych kronik historycznych. Zamyśl olbrzymi i spełniony tylko w części. „Balladyna” i „Lilla Weneda” są jedynymi utworami świadczącymi o planach poety. Któż z nas nie ma zamiarów, które z najróżniejszych powodów spalają na panewce nie przynosząc oczekiwanych rezultatów. Tyle innych „ważniejszych” rzeczy dzieje się w życiu, że czasem wartościowe pomysły odsuwane są w przyszłość czekając na odpowiednie warunki, aż w końcu, nie wiadomo kiedy, stają się przeszłością.

Grób J. Słowackiego w Paryżu.

Dokończenie na stronie 8.

Festiwal Sztuki Polskiej w Winnipegu

Pod auspicjami „Polonia Mid-continental Arts Festival Inc.” w październiku i listopadzie odbywać się będzie już trzeci Festiwal Sztuki Polskiej w Winnipegu. Poniżej podajemy zestawienie najważniejszych imprez tegorocznego festiwalu.

TEATR

The Mandala Theatre Company z Krakowa, 25 i 26.X, godz. 20.00, Eckhardt-Gramatté Hall, University of Winnipeg, 515 Portage Avenue

MUZYKA

Kwartet Jazzowy Andrzeja Frohlicha, 15.X, godz. 20.00-22.00, Chapters Book Store, St. Vital Centre, 1225 St. Mary's Rd., St. Vital, wstęp wolny

Kwartet Jazzowy Andrzeja Frohlicha, 16.X, godz. 20.00-22.00, Chapters Book Store, Garden City Centre, 2305 McPhillips St., wstęp wolny

Koncert chóralnej muzyki polskiej, *University of Manitoba Singers*, 17.X, godz. 19.00, Westminster United Church, NW Westminster & Maryland, wstęp \$12, emer./stud. \$10

Kwartet Jazzowy Andrzeja Frohlicha, 22.X, godz. 20.00, McNally Robinson Book Store, Grant Park Plaza,

1120 Grant Avenue, wstęp wolny

Koncert gitarowy Ryszarda Tyborowskiego „*Homage a Chopin*”, 24.X, godz. 13.00, McNally Robinson Book Store, Grant Park Plaza, 1120 Grant Avenue, wstęp wolny

Koncert muzyki polskiej w wykonaniu Orkiestry Symfonicznej Winnipegu, 28.X, godz. 19.30, Centennial Concert Hall

Kwartet Jazzowy Andrzeja Frohlicha, 29.X, godz. 19.00, MAIN/ ACCESS Gallery, wstęp wolny

Kwartet Jazzowy Andrzeja Frohlicha, 30.X, godz. 20.00-22.00, Chapters Book Store, 695 Empress Street, wstęp wolny

Koncert Arkadiusza Tesarczyka, wiolonczela i Claudii Chen, fortepian, 31.X, godz. 12.00, Hotel Fort Garry, Palm Room

Koncert Jazzowy Adama Makowicza, fortepian,

20.XI, godz. 19.30, Winnipeg Art Gallery, wstęp \$20.00

FILM

„Ogniem i mieczem”, reż. Jerzy Hoffman, 9, 10, 16, 17.X, godz. 12.30 i 16.30, kino *Silver City* w St. Vital, 1125 St. Mary's Road

„Księga wielkich życzeń”, reż. Sławomir Kryński, 21 i 23.X, godz. 19.30, *Cinematheque*, Artspace Building, 304-100 Arthur Street, wstęp \$5.00 emer./stud. \$3.50

„Historie miłosne”, reż. Jerzy Stuhr, 22.X, godz. 19.30 i 24.X, godz. 21.30, *Cinematheque*, Artspace Building, 304-100 Arthur Street, wstęp \$5.00 emer./stud. \$3.50

„Kiler”, reż. Juliusz Machulski, 22. X, godz. 21.30, 24.X, godz. 16.30, *Cinematheque*, Artspace Building, 304-100 Arthur Street, wstęp \$5.00 emer./stud. \$3.50

„Panna nikt”, reż. Andrzej Wajda, 23.X, godz. 21.30, *Cinematheque*, Artspace Building, 304-100 Arthur Street, wstęp \$5.00 emer./stud. \$3.50

„Cwał”, reż. Krzysztof Zanussi, 24.X, godz. 19.30, *Cinematheque*, Artspace Building, 304-100 Arthur Street, wstęp \$5.00 emer./stud. \$3.50

WYSTAWY

Wystawa historyczna „Polscy osadnicy w Manitobie i ich korzenie”, 1.X-7.XI, Museum of Man and Nature, wstęp wolny

Wystawa fotograficzna Elżbiety Kinowskiej „*Awakened Memories of Poland*”, 18.X-18.XI, Winnipeg Art Gallery, wstęp: \$4.00, rodzina \$6.00, emer./stud. \$3.00, w środy wstęp wolny

Wystawa polskiego plakatu teatralnego, 25.X-18.XI, Centennial Concert Hall

Festiwal Sztuki Polskiej w Winnipegu jest cykliczną imprezą kulturalną zapoczątkowaną przez Polonia Mid-Continental Arts Festival Inc. - organizację założoną w 1989 r. przez sędziego Iana Dubieńskiego. Tegoroczny festiwal prezentuje szeroki wachlarz imprez kulturalnych, spośród których każdy znaleźć może coś dla siebie i swojej rodziny. Szczegółnej uwadze polecamy koncert *University of Manitoba Singers* (17.X), renowanego chóru, który zaprezentuje przekrój polskiej muzyki chóralnej od 13-wiecznej *Bogurodzicy* do współczesnej twórczości K. Pendereckiego. Na uwagę zasługuje też koncert Orkiestry Symfonicznej Winnipegu (28.X), na którym utalentowana pianistka polska Krystyna Tucka-Gawęda zagra *Koncert fortepianowy nr 1, op. 11* Fryderyka Chopina. W czasie koncertu zaprezentowane będą

również utwory M. Karłowicza i K. Szymanowskiego. Miłośnicy jazzu nie opuszczą z pewnością wydarzenia muzycznego jakim będą improwizacje fortepianowe światowej sławy jazzmana Adama Makowicza (20.XI). Kinomani natomiast będą mieli okazję obejrzeć - między innymi - przebój sezonu „Ogniem i mieczem” oraz obsypany międzynarodowymi nagrodami na festiwalach filmowych we Włoszech, USA, Polsce i Portugalii film Jerzego Stuha „Historie miłosne”.

Szczegółowe informacje o imprezach festiwalu można uzyskać z Polonia Mid-Continental Arts Festival Inc. *Infoline* tel: (204) 837-8267, lub od Zdzisława Prochownika, tel: (204) 831-0055, fax: (204) 831-8559.

KALEJDOSKOP POLSKIEJ KULTURY I SZTUKI

MUZYKA

❖ Polski kompozytor i pianista Zygmunt Krauze został członkiem honorowym założonego w 1922 r. Międzynarodowego Towarzystwa Muzyki Współczesnej. Towarzystwo zrzesza członków z 46 krajów i jest najważniejszą organizacją związaną z propagowaniem muzyki współczesnej. Zygmunt Krauze jest czwartym, po Karolu Szymanowskim, Witoldzie Lutosławskim i Krzysztofie Pendereckim, członkiem honorowym MTMW.

Zygmunt Krauze urodził się w 1938 r. Jest kompozytorem, pianistą i działaczem muzycznym. Autor utworów symfonicznych, kameralnych i operowych wykonywanych przez najlepsze orkiestry w Europie, Ameryce i Azji. W latach 1987-1990 był prezydentem Międzynarodowego Towarzystwa Muzyki Współczesnej. Prowadził muzyczne audycje radiowe w Paryżu i był dyrektorem artystycznym serialu telewizyjnego „Cisza i dźwięk” oraz „Muzyka powstaje”. Obecnie pełni funkcję prezesa Polskiego Towarzystwa Muzyki Współczesnej, które reaktywowano w 1980 r. z inicjatywy kompozytora.

❖ 24 września zakończył się III Międzynarodowy Konkurs Współczesnej Muzyki Kameralnej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie. Jury konkursu pod honorowym przewodnictwem Pendereckiego oceniało popisy prawie 60 solistów z 11 krajów. W finałowym koncercie galowym wystąpił sławny wiolonczelista Ivan Monighetti i znana na świecie flecistka Mary Stolper. Grand Prix i 25 tys. zł zdobył klawirzysta Joseph Sanch z Hiszpanii. Nagrodę specjalną za wykonanie utworu polskiego przyznano niemieckiemu trio w składzie Suzanne Rimann, Barbara Engelmann i Anja Wetzki. Najlepszy perkusista - Jacek Pawelec, najlepszy duet - Joseph Sancho (klarnet) i Lilla Gailling (fortepian).

❖ IV Międzynarodowy Festiwal Muzyki Gitarowej „Hiszpańska fiesta” w Ełku zakończył się totalnym zwycięstwem gitarzystów z Białorusi i Litwy. 20 młodych solistów i 5 zespołów z Polski, Białorusi, Ukrainy, Litwy i Rosji konkurowało między sobą wykonując muzykę od renesansowej poprzez barok do utworów współczesnych. Konkurs odbył się w 3 kategoriach: do 13, do 16 i do 20 lat. Zdaniem jury, wyższy poziom umiejętności muzycznych u gitarzystów ze wschodu jest wynikiem innego niż w Polsce podejścia do nauki gry na gitarze.

❖ W Pałacu Księżąt Radziwiłłów w Antoninie w koncercie „Chopin w aksamicie nocy” wystąpiła międzynarodowa plejada gwiazd pianistyki. Utwory Chopina grali Regina Smendzianka, Ludmił Angelov,

Eugene Indijé, Stefania Toczyska, Andrzej Tatarski, Rafał Kwiatkowski i Grzegorz Gorczyca.

❖ Koncertem w wykonaniu - dysponującymi najlepszymi polskimi solistami - warszawskich orkiestr: kameralnej „Concentus Pro Arte” i dętej „Promenada” zakończyły się III Międzynarodowe Dni Muzyki Dawnej im. Mikołaja z Radomia w Radomiu. W czasie koncertu zaprezentowano „Muzykę na wodzie” i rzadko wykonywaną „Muzykę ogni sztucznych” J.F.Haendla. W pozostałych koncertach Dni prezentowana była muzyka baroku, wykonywana czasem na oryginalnych instrumentach z epoki. Dni zorganizowało Towarzystwo Muzyczne w Radomiu przy finansowym wsparciu samorządu województwa mazowieckiego.

❖ 42 Festiwal Muzyki Współczesnej „Warszawska Jesień” odbył się w końcu września w Filharmonii Narodowej w Warszawie. Festiwal poświęcony był głównie muzyce amerykańskiej i brytyjskiej. W pierwszym koncercie wystąpili soliści zespołu Camerata Silesia. W następnych siedemnastu widowisk mieli okazję wysłuchać m.in. utworów Witolda Szalonka, uważanego za najlepszego przedstawiciela tzw. Szkoły Polskiej, operę Krzysztofa Knittla Johna Kinga „Heart Piece - Double Opera” oraz jednej z pierwszych kompozycji posmodernistycznych - „Sinfonii” Luciana Berio.

❖ *Sinfonia Varsovia* pod dyrekcją Krzysztofa Pendereckiego wystąpiła na początku sierpnia w koncercie „W hołdzie powstańcom Armii Krajowej 1944”. Koncert odbył się w Katedrze pw. św. Floriana w Warszawie. Zaprezentowano Adagio Assai z III Symfonii Es-dur Ludwiga van Beethovena, „De Profundis” K. Pendereckiego i radosną VII Symfonię A-dur op. 92 Beethovena. Aktorzy Iwona Biała i Maciej Rayzacher recytowali wiersze Kamila Krzysztofa Baczyńskiego. Honorowy patronat nad koncertem objęli premier Jerzy Buzek i prymas Józef Glemp.

❖ XXXVI Międzynarodowy Festiwal Piosenki odbył się w dniach 20-22 sierpnia w Operze Leśnej w Sopocie. Tegorocznymi gwiazdami festiwalu byli Kayah i Bregovic, Lionel Richie i Whitney Houston. Po raz pierwszy zmieniono formułę festiwalu, który w tym roku nie polegał na współzawodnictwie. Pierwszy dzień festiwalu wypełniły popisy zespołów folklorystycznych, drugi wypełniły koncerty Małgorzaty Ostrowskiej i Lionela Richie, a w trzecim dniu wystąpiła międzynarodowej sławy piosenkarka amerykańska Whitney Houston.

❖ Wystawę „Chopin daleko rozstawił swe imię” otwarto w połowie września w Zamku Ostrogskich w Warszawie. Jest to największa jak dotychczas w Polsce ekspozycja gromadząca ponad 400 eksponatów związanych z wielkim pianistą. Zwiedzający mieli okazję obejrzenia portretów rodziny Chopina, dokumentów rodzinnych, autografów utworów Chopina,

pamiętek po przyjaciółach, listów. Większość eksponatów pochodzi ze zbiorów Towarzystwa im. Fryderyka Chopina w Warszawie. Wystawa będzie czynna do 17 października.

❖ W ramach światowego tournée Krystian Zimerman koncertował ze swoją orkiestrą w Filharmonii Śląskiej w Katowicach. Zimerman jest jednym z najsłynniejszych pianistów na świecie. Z okazji roku Chopinowskiego artysta zaplanował upamiętnienie 150 rocznicy śmierci Fryderyka Chopina zorganizowaniem koncertów pianistycznych w Europie i USA. W tym celu utworzył Polską Orkiestrę Festiwalową, z którą występuje dyrygując z klawiatury. Katowicki koncert prezentujący dwa Koncerty fortepianowe Chopina był częścią tego tournée. Występ obejrzało ponad 600 osób. Wszystkie bilety siedzące i ... stojące wyprzedano na tydzień przed imprezą. Po Katowicach Zimerman wystąpi w Krakowie i Poznaniu po czym uda się w podróż po największych salach koncertowych Europy (m.in. Amsterdam, Salzburg) i USA (m.in. Carnegie Hall w Nowym Jorku). W listopadzie zaplanowany jest koncert w Warszawie, a na zakończenie tournée Zimerman z orkiestrą wystąpi w Paryżu - mieście gdzie zmarł Fryderyk Chopin.

❖ Z okazji obchodów Roku Chopinowskiego we wrześniu na Rynku Głównym, w Krakowie odbył się koncert muzyki Chopina. Obok laureatów Konkursu Chopinowskiego Krzysztofa Jabłońskiego i Nami Ejiri w koncercie wystąpili stypendyści Fundacji im. Fryderyka Chopina Hanna Holeksa i Zbigniew Rauba. W programie wykorzystano również anegdoty o Chopinie i fragmenty jego listów, które recytowali aktorzy Anna i Tomasz Schimscheinerowie. Balet Form Nowoczesnych dopełnił obrazu całości.

❖ III Festiwal Oper Staropolskich odbył się od 18 do 26 września w warszawskiej Operze Kameralnej. Festiwal poświęcono wyłącznie śpiewogrze „Cud czyli Krakowiacy i Górale” z muzyką Jana Stefaniego. Grał Zespół Instrumentów Dawnych WOK. Kierownictwo muzyczne Władysław Kłosiewicz.

❖ Jolanta Wrożyna, wybitna polska śpiewaczka sopranowa wystąpiła z recitalem w bazylice pw. Najświętszej Marii Panny i św. Bartłomieja w Piekarach Śląskich z okazji 150-lecia konsekracji kościoła. Wrożyna śpiewa od dziesięciu lat w największych salach

operowych świata. Od 1988 r. współpracuje z wiedeńską Staatsopera.

❖ Nadzwyczajny Koncert Symfoniczny z okazji 60. rocznicy wybuchu II wojny światowej odbył się we wrześniu w Filharmonii Narodowej w Warszawie. Na koncert przylecieli niemiecka skrzypaczka Anne Sophie Mutter i dyrygent Kurt Masur. Zaprezentowano Koncert na orkiestrę smyczkową Grażyny Bacewicz, Koncert skrzypcowy D-dur Ludwiga van Beethovena i Symfonię f-moll Dymitrija Szostakowicza. Patronat nad koncertem objęli premier Jerzy Buzek i kanclerz Gerhard Schroeder.

18 września miała 60. rocznica śmierci Stanisława Ignacego Witkiewicza - malarza, dramatopisarza, filozofa i teoretyka sztuki znanego pod pseudonimem Witkacy. Witkiewicz urodził się w Warszawie w 1885 r., ale dzieciństwo i młodość spędził w Zakopanem obcując z polską artystyczną bohemą. Wiele podróżował po świecie. Zebrane doświadczenia utwierdziły artystę w przekonaniu o schyłku zachodniej cywilizacji. Był twórcą wykorzystującym w swoich dziełach ironię i sarkazm, tragizm i błazenstwo. Katastroficzne spojrzenie na świat znalazło odbicie w stworzonym przez artystę systemie filozoficznym, który doprowadził go do podjęcia decyzji o samobójstwie w obliczu spełniających się wizji zagłady świata we wrześniu 1939 r. Witkacy eksperymentował z narkotykami i spisywał swoje wrażenia w formie artystycznej. Jest autorem ponad 30 utworów dramatycznych znanych tak w Polsce jak i poza granicami kraju. Poniższy Witkacego czterowiersz stanowi dobitną charakterystykę artysty:
*Nie zabrną me twory popod żadne strzechy,
Bo wtedy, na szczęście, żadnych strzech nie będzie.
W ogóle z tego żadnej nie będzie pociechy,
I tylko świństwo równomiernie rozpełnie się wszędzie.*

❖ Anna Maria Stańczyk została wyróżniona w Polsce Złotą Płytą za album „Anna Maria Stańczyk plays Liszt”. Słynna pianistka jest inicjatorką Międzynarodowego Festiwalu Pianistycznego w Powsinie i specjalizuje się w graniu Liszta. Mieszka na stałe w Londynie i koncertuje w wielu prestiżowych salach koncertowych na świecie. W listopadzie wystąpi z tysięcznym koncertem na Zamku Królewskim w Warszawie.

❖ We wrześniu w Krynicy odbył się XXXIII Festiwal im. Jana Kiepury. W festiwalu udział wzięło kilkuset polskich solistów, muzyków i chórzystów. Zaprezentowano utwory m.in. G. Bizeta, J. Offenbacha i C. Saint-Saensa oraz piosenki

Edith Piaf. Koncertów wysłuchało ponad 6 tys. osób.

❖ W Słupsku pod patronatem ministra kultury i sztuki odbył się we wrześniu 23. Festiwal Pianistyki Polskiej. Wystąpiło 18 wykonawców m.in. Halina Czerny-Stefańska, Andrzej Jasiński i Piotr Paleczny oraz młodzi utalentowani pianiści Aleksander Gurning, Agnieszka Ufniarz i Patrycja Prątnicka. Grano utwory m.in. Fryderyka Chopina, Wolfganga Amadeusza Mozarta, Ludwiga van Beethovena, Sergiusza Rachmaninowa i Karola Szymanowskiego.

❖ Muzyka Moniuszki zabrzmiała już po raz 38. w Kudowie Zdroju. W czasie Festiwalu Moniuszkowskiego oprócz prezentacji muzyki Moniuszki, odbył się Turniej Tenorów Polskich oraz impreza plenerowa „Penderecki tańczony nocą”. Zaprezentowano dwa filmy „Warszawska premiera” i „Młodość Chopina”.

❖ V Międzynarodowy Festiwal Muzyki im. Krystyny Jamroz odbył się w pierwszej połowie lipca 1999 r. w Busku Zdroju. Wystąpili m.in.: „Sinfonia Varsovia” pod dyrekcją Jerzego Maksymiuka, światowej sławy

wiolonczelista Michy Maisky, wybitny rosyjski pianista Dymitr Baszkirow. Galowy koncert finałowy dyrygował Krzysztof Penderecki.

BALET

❖ Stowarzyszenie Tancerzy Niezależnych już po raz trzeci zorganizowało festiwal „Małe Formy Teatru Tańca” prezentujący światowy dorobek tańca współczesnego. Impreza odbyła się w lipcu w Warszawie - udział wzięli: „Contemporary Ballet” z USA, warszawski Teatr Tańca NEI, grupa Dada von Bzdulov, teatr „Rozmaitości”, duet żeński „Compania Pendiente” z Hiszpanii, słoweński zespół „Betontanc”, wenezuelski zespół „Neodanza”, polski „Teatr Otwartej Kreacji”, „Teatr Tańca Współczesnego Politechniki Lubelskiej” i amerykański zespół „Bill Young & Dancers”.

FILM

❖ XV Warszawski Festiwal Filmowy odbędzie się w dniach 7-18 października. W imprezie pokazanych będzie 60 filmów z 29 krajów. W większości będą to obrazy nagrodzone na największych międzynarodowych festiwalach w Cannes, Toronto, Locarno, San Sebastian Wenecji, Berlinie i Karlowych Warach. Polskie filmy, na które oczekuje się z niecierpliwością to: „Dług” Krzysztofa Krauzego, „Egzekutor” Filipa Zylbera i „Moja Angelika” Stanisława Kuźnika. Festiwal Otworzy głośny film „Elizabeth” w reżyserii Shekara Kapura.

❖ Na dworcu głównym PKP we Wrocławiu trwają zdjęcia do spektaklu pt. „Stara kobieta wysiaduje” Tadeusza Różewicza w reżyserii Filipa Bajona. Sztuka przygotowywana jest dla Teatru Telewizji Polskiej. Występują: aktorzy wrocławskich teatrów m.in. Igor Przegrodzki, Henryk Niebudek i Mirosław Neinert. Najwięcej uciechy mają dworcowi włóczędzy, którzy mają swój udział w zdjęciach, za które dostają pieniądze jako statyści. Podróźni czekający na pociąg przynajmniej się nie nudzą.

❖ W listopadzie br. „Ogniem i mieczem” Jerzego Hoffmana ukaże się w Polsce na kasetach wideo. Reżyser gościł w wrześniu w Australii gdzie uczestniczył w promocji filmu. Film ten otworzy tegoroczny Festiwal Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni, który rozpocznie się 19 października. Po festiwalu Jerzy Hoffman jedzie do Kijowa na ukraińską premierę swojego filmu.

FOTOGRAFIA

❖ Wystawę fotografii znanego polskiego fotografika Edwarda Hartwiga otwarto w Dolnośląskim Centrum Fotografii we Wrocławiu. Ekspozycję zorganizowano z okazji 90. rocznicy urodzin artysty, laureata wielu nagród, odznaczeń i wyróżnień w dziedzinie fotografii artystycznej. Prezydent Kwaśniewski złożył jubilatowi życzenia i podziękowania za działalność i olbrzymi wkład artysty w rozwój polskiej fotografii.

PLASTYKA

❖ 11 września w warszawskiej Królikarni otwarto wystawę rzeźb i grafik Salvadora Dali. Ekspozycja obejmuje 22 rzeźby i ponad 300 grafik, litografii, ilustracji i akwareli. Wystawione dzieła ubezpieczono na 4.5 mln dolarów.

❖ 400 czarno-białych i kolorowych grafik Salvadora Dali wystawiono w Galerii Muzeum Miasta Łodzi. Ekspozycja obejmuje dzieła z kolekcji niemieckiego lekarza Heinza Essa, powstałe w latach 1957-1977. Wystawa potrwa do 17 października.

❖ Z okazji 85 rocznicy urodzin Henryka Tomaszewskiego, pod koniec czerwca 1999 r. otwarto w Warszawie monograficzną wystawę plakatu obejmującą ponad 120 prac mistrza, współtwórcy polskiej szkoły plakatu. Henryk Tomaszewski urodził się w 1914 r. w Warszawie, ukończył warszawską Akademię Sztuk

Pięknych i był profesorem ASP w latach 1952-85. Tworzył od schyłku lat 40. Wielu jego studentów znajduje się w czołówce polskiej sztuki.

TEATR

❖ W Radomiu zakończył się właśnie IV Międzynarodowy Festiwal Gombrowiczowski. Teatr Powszechny im. Jana Kochanowskiego był organizatorem imprezy, która powstała dzięki finansowej pomocy Ministerstwa Kultury i Sztuki oraz samorządu województwa mazowieckiego. Festiwal otworzyła nietypowo sztuka Stanisława Ignacego Witkiewicza pt. „W małym dworku” przygotowana w 60. rocznicę tragicznej śmierci autora. W festiwalu uczestniczyły: The Scarlet Theatre z Londynu, teatr „Czerwona

3 sierpnia minęła 75 rocznica śmierci Józefa Teodora Konrada Korzeniowskiego sławnego w Polsce i na świecie pisarza znanego pod nazwiskiem Joseph Conrad. W wieku 12 lat został sierotą, a mając lat 17 ruszył w świat jako marynarz. Będąc 23-letnim oficerem brytyjskiej marynarki przyjął obywatelstwo brytyjskie. Zaczął pisać w 1885 r., jeszcze przed wycofaniem się z marynarki. W 1899 roku Eliza Orzeszkowa oskarżyła go o wyrzeczenie się Polski i zarobkowe pisanie w języku angielskim. Opinie o nim nie były też dobre w Polsce socjalistycznej, której władze twierdziły, że twórczość Conrada wyrosła ze wstecznych, burżuazyjnych wzorów. Opinia ta nie zaszkodziła mu jednak w zakwalifikowaniu się do klasyków literatury angielskiej. Stawę przyniosły mu książki m.in.: „Los”, „Murzyn z załogi Narcyza”, „Tajfun”, „W oczach zachodu” i znany „Lord Jim”. Joseph Conrad czuł się zawsze Polakiem. Mówił i pisał o tym w swoich książkach, które były i są bardzo popularne w Polsce, a badaniem jego twórczości zajmuje się obecnie kilka polskich ośrodków uniwersyteckich.

Pochodnia" z Nowosybirsk (Rosja), teatr „Diphong Cie" z Marsylii (Francja), Teatr im. Wojciecha Bogusławskiego z Kalisza, Teatr Provisorium i Kompania Teatr z Lublina.

❖ Wojciech Krukowski, dyrektor warszawskiego teatru „Akademia Ruchu" otrzymał nagrodę honorową XI Międzynarodowego Festiwalu Teatru Eksperymentalnego w Kairze za „pionierskie i inspirujące dokonania w zakresie koncepcji teatru i reżyserii". W festiwalu wzięło udział 57 zespołów teatralnych z całego świata.

LITERATURA

❖ W Lublinie odsłonięto pomnik Juliusza Słowackiego, którego 150. rocznicę śmierci obchodzi polskie środowisko literackie. Pomnik zaprojektowany przez lubelskiego plastyka Kazimierza Stasza składa się z popiersia poety umieszczonego na ponad dwumetrowej wysokości granitowym postumencie.

ROZMAI TOŚCI

❖ Prezydent Aleksander Kwaśniewski otworzył we wrześniu w Szczecinie jedną z najnowocześniejszych bibliotek w Polsce - Książnicę Pomorską. Zbiory Książnicy zostały zainicjowane w 1905 r. i do końca wojny były prowadzone przez bibliotekarza niemieckiego dr Ervina Ackernichta. Książnica gromadzi obecnie około 1,6 miliona jednostek i współpracuje z 40 największymi bibliotekami Europy i USA.

❖ Studenci zagranicznych wydziałów slawistycznych m.in. z USA i Kanady rozpoczęli zajęcia w filii Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie. Jest to już IX edycja Szkoły Języka i Kultury Polskiej dla obywateli innych krajów, którzy interesują się kulturą i językiem polskim. Słuchacze spotkają się ze Stanisławem Lemem i będą mieli okazję uczestniczenia w recitalach i koncertach festiwalu Viva il Canto oraz projekcjach filmów polskich i wycieczkach.

❖ Prace remontowe przy usypanym w latach 1934-1937 kopcu Józefa Piłsudskiego w Krakowie zostały wznowione. Zbocza kopca zostaną wzmocnione plastikową siatką, która zabezpieczy darń przed osuwaniem się w dół. Największy w Krakowie kopiec, mający 36 metrów wysokości, jest ratowany przed rozmywaniem zarówno przez krakowskich piłsud-

czyków, jak i władze miasta oraz Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa.

❖ Prezydent Aleksander Kwaśniewski dokonał symbolicznego odsłonięcia plafonu Ludomira Ślezińskiego (1880-1980) „Alegoria Polonii", które wróciło po ponad 50 latach z powrotem na strop Pałacu Prezydenckiego. Malowidło powstało w 1923 roku i zdjęto je z sufitu w trakcie remontu pałacu w 1951 r. Odrestaurowany przez warszawską Pracownię Konserwacji Zabytków „Zamek" plafon wrócił na swoje miejsce.

❖ W lipcu w Międzyzdrojach odbył się IV wakacyjny Festiwal Gwiazd, w którym udział wzięli najwybitniejsi przedstawiciele polskiego filmu, teatru i muzyki. W ciągu festiwalu zaprezentowali się m.in. Jadwiga

10 września minęła 25 rocznica śmierci Melchiora Wańkowicza, autora m.in. „Szczenięcych lat", „Na tropach Smętka" i „Ziele na kraterze". Wańkowicz był korespondentem - reporterem wojennym i jednym z najpopularniejszych pisarzy w powojennej Polsce. Po wybuchu drugiej wojny światowej musiał opuścić Polskę, ponieważ, jako autora „Na tropach Smętka", poszukiwali go Niemcy. Towarzyszył żołnierzom w czasie bitwy pod Monte Cassino, którą opisał w jedynej w swoim rodzaju opowieści „Bitwa o Monte Cassino". W 1949 r. osiadł w USA i w 1956 r. przyjął obywatelstwo amerykańskie. W tym czasie odbył podróż do Kanady gdzie wygłaszał wiele odczytów w polskim środowisku emigranckim i zbierał materiały do przyszłych reportaży. W 1958 r. wrócił na stałe do Polski, gdzie został przyjęty przez swoich czytelników bardzo serdecznie. W 1964 r. jednak, za sporządzenie i przekazanie do Stanów Zjednoczonych tekstu „zawierającego fałszywe i oczerniające wiadomości na odcinku kultury w Polsce" pisarz został skazany na 3 lata więzienia. Zmarł 10 września 1974 r. w wieku 82 lat.

Barańska, Vadim Brodski, Bogusław Linda, Olaf Lubaszewski, Michał Żebrowski, Jadwiga Barańska, Teresa Budzisz-Krzyżanowska, Sophie Marceau z Andrzejem Żuławskim, Mikołaj Grabowski, Jerzy Hoffman, Jerzy Kalina, Jan Jakub Kolski, Krzysztof Majchrzak, Władysław Pasikowski, Cezary Pazura, Piotr Machalica, Daniel Olbrychski, Janusz Olejniczak, Jan Peszek, Ewa Wiśniewska, Zbigniew Zamachowski, Zbigniew Zapasiewicz i Wiktor Zborowski. Zaprezentowano przegląd najlepszych spektakli TV oraz „Ogniem i mieczem" Jerzego Hoffmana. Wystąpili również grupa „Perfekt", Anna Maria Jopek, Reni Jussis, „Sinfonia Varsovia" i kwartet Zbigniewa Namysłowskiego.

ODESZLI

❖ Na początku września, w wieku 84 lat zmarł w Nowym Jorku Jan Gorbaty. Zmarły był znanym muzykiem pedagogiem i pianistą specjalizującym się w interpretacji muzyki Chopina. Wykładał w Rutgers University, New Jersey i na Uniwersytecie Nowojorskim. W 1995 r. otrzymał z rąk Prezydenta RP Krzyż Kawalerski Orderu Zasługi dla RP, a w 1997 r. od MKiS Medal Uznania za propagowanie muzyki polskiej.

❖ Tadeusz Kaczyński zginął tragicznie w pierwszej połowie września w wypadku kolejki turystycznej w Zakopanem. Był muzykologiem, publicystą, krytykiem muzycznym i założycielem zespołu solistów „Filharmonia im. Romualda Traugutta". Kaczyński był autorem wielu książek z dziedziny muzyki poważnej.

Juliusz Słowacki (1809-1849)

Dokończenie ze strony 3.

Krytyka stosunków panujących między Polakami w kraju i na emigracji przewija się przez wiele utworów Słowackiego. Sarmatyzm szlachecki, którego niechlubne tradycje przetrwały w życiu narodu polskiego w różnej formie do dzisiaj, uważany jest przez poetę za głównego winowajcę niepowodzeń w walce o wolność. Powtórny pobyt w Paryżu zaowocował poematem dygresyjnym pt „Beniowski” powstałym w rezultacie potyczki Słowackiego ze swoimi wrogami, którzy fałszywymi oskarżeniami próbowali zdyskredytować poetę i jego poprawiające się zdecydowanie stosunki z Mickiewiczem. Konfederacja barska posłużyła Słowackiemu za tło, które wykorzystał w celu ostatecznego rozprawienia się z przeciwnikami ideologicznymi, artystycznymi i osobistymi oraz do podkreślenia swojego uznania dla wielkości Adama Mickiewicza. „Beniowski” okazał się tak wspaniałym osiągnięciem literackim, że od tego czasu nie tylko zamilkły głosy krytyczne, ale i różne stronnictwa emigracyjne zaczęły nawet zabiegać o względy poety. Samo życie... Słowacki jak nikt inny pokazał narodowi polskiemu drogę do godności; wytyczył mu drogę na przyszłość i mimo twórczego osamotnienia wierzył, że przyszłe pokolenia docenią jego dorobek literacki i dostrzegą w nim wartości, które widzieli tylko nieliczni z współczesnych mu twórców, polityków i bojowników o wolność.

Rewolucja 1848 r. umożliwiła Słowackiemu wyjazd do Wielkiego Księstwa Poznańskiego gdzie włączył się aktywnie w realizowanie swoich idei wolnościowych. Została ona jednak zdławiona i poeta musiał opuścić

MYŚLI Z POGRANICZA SNU I POEZJI

RÓŻE I ŁZY

Przeszyłaś mnie jak strzała
Zostawiłaś krwawy ślad i zniknęłaś
Po drugiej stronie marzenia
A ja miałem dla Ciebie różę
Z ogrodu mojej miłości

W każdym pąku widziałem Ciebie
Na każdym listku budowałem przyszłość
Z nadzieją, że skrzydłami sokoła wzniesie się
W bezmiar błękitu wspólnej przyszłości

Potem przyszedł dobry deszcz
I zmył krople krwi jak łzy zmywają żal
Po stracie ukochanej i zostałem sam
Żdźbło trawy zgubione w przepaści
Czarnego wszechświata

[eu-be]

Poznań. Po drodze zatrzymał się we Wrocławiu gdzie, po 18 latach rozłąki, zobaczył się z matką, z którą przez cały czas utrzymywał intensywny kontakt listowy. Wkrótce potem wrócił do Paryża gdzie zmarł w 1849 roku i został pochowany na cmentarzu w Montmartre. W 1927 roku zwłoki Juliusza Słowackiego sprowadzono do Polski i złożono obok sarkofagu Adama Mickiewicza na Wawelu w Krakowie.

Bolesław Łucki

KALENDARZ IMPREZ KULTURALNYCH W POLSCE

Październik

- IV Jesień Muzyczna, Suwałki '99, Suwałki, 19/10/1999
- „Zenon Korytowski” - druga wystawa malarstwa, Inowrocław, 08/10/1999
- I Konfrontacje Teatralne - „Przedmieścia”, Biała Podlaska, 01/10/1999
- „Krok do mistrzostwa”, IV Międzynarodowy Festiwal Muzyki Gitarowej, Elk, 00/10/1999
- „Mistrzowie polskiej wiolinistyki”, IX Festiwal Smyczkowy, Zielona Góra, 09/10/1999

Listopad

- „Rzemiosło artystyczne Żydów - XVIII w. - pocz. XX wieku” - wystawa, Katowice, 00/11/1999
- VI Międzynarodowy Konkurs Dyrygentów im. Grzegorza Fitelberga, Katowice, 29/11/1999
- XIV Międzynarodowe Głogowskie Spotkania Jazzowe, Głogów, 25/11/1999
- „Toruń Blues Meeting '99”, Toruń, 18/11/1999
- „Wspólnota w kulturze” VIII Ogólnopolski Przegląd Dorobku Artystycznego Mniejszości Narodowych i Etnicznych, Warszawa, 20/11/1999
- „Szan-T-Rapa”, III Festiwal Muzyki Okołemorskiej, Szczecin, 12/11/1999

Grudzień

- X Turniej Jednego Wiersza, Mysłowice, 11/12/1999
- II Grudniowe Spotkania Poetyckie, Mysłowice, 10/12/1999
- „W tańcu” - wystawa fotograficzna Stanisława Ziejy, Mysłowice, 29/12/1999
- XXII Łódzkie Spotkania Teatralne, Łódź, 09/12/1999
- VII Targi Książki Historycznej, Warszawa, 02/12/1999
- „OFAFA '99”, VI Ogólnopolski Festiwal Autorskich Filmów Animowanych, Kraków, 16/12/1999

Magazyn Kulturalny *Gazetka Ignacego* - kwartalnik Polskiego Towarzystwa Muzycznego im. Ignacego Jana Paderewskiego w Winnipegu, Kanada, publikowany od czerwca 1996, a jako dodatek do „Czasu” od września 1998. Tekst, opracowanie graficzne i skład komputerowy: Bolesław Łucki.

Numer zamknięto 30 września 1999.

Zarząd PTM: Józef Biernacki - prezes tel. (204)338-9510, Bolesław Łucki - wiceprezes tel. (204)233-9342, Wanda Kolarz - sekretarz (204)589-5140, Janina Multan - skarbnik, Barbara Esposito - członek, Monika Łukomska - członek, Tadeusz Łęczyński - członek.